

BUITEN

4^E JAARGANG N^O. 29

ZATERDAG 16 JULI 1910.

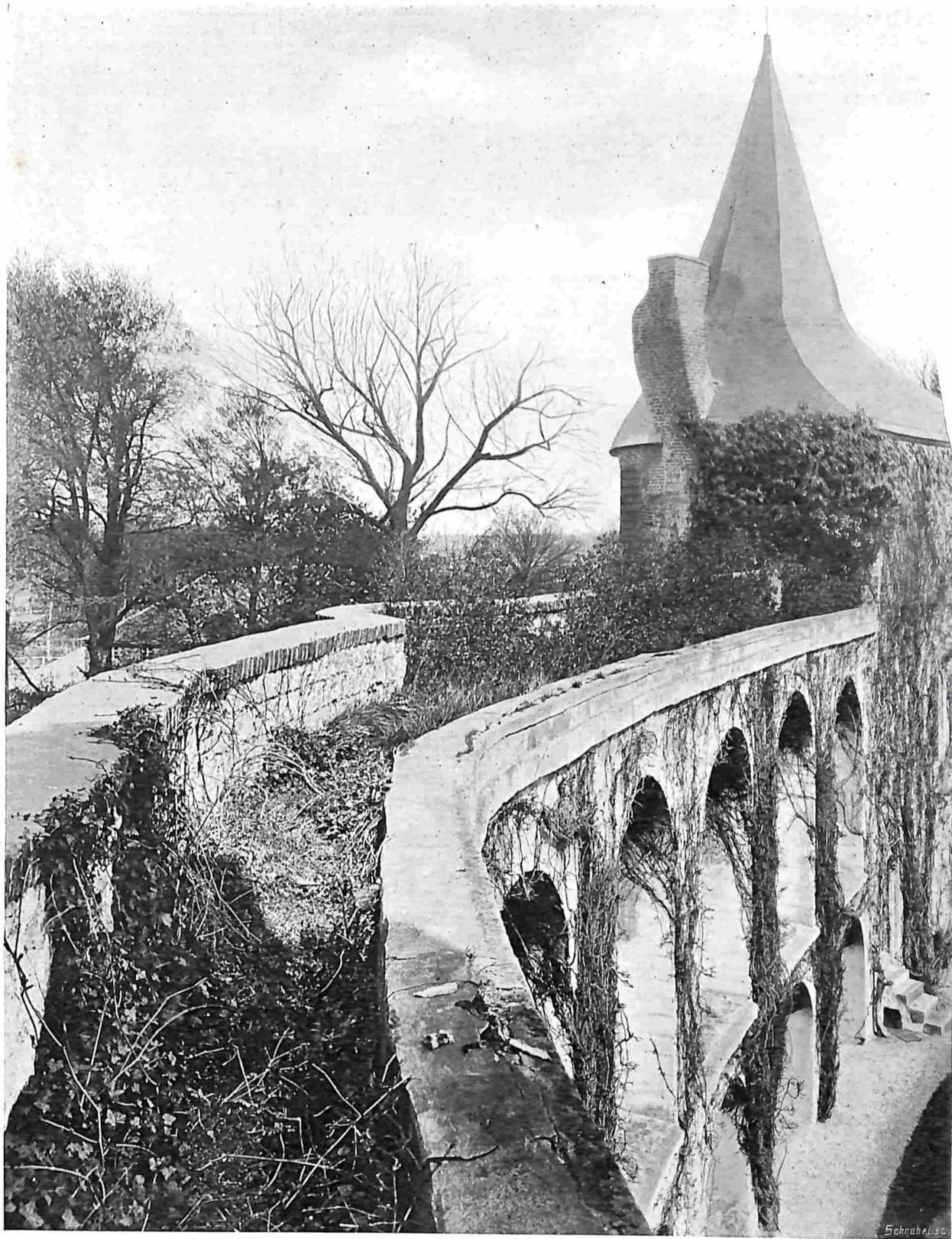

Foto Aug. F. W. Vogt.

HET KASTEEL HORN (L.).
KASTEELMUUR UIT EEN DER TORENS GEZIEN.

INHOUD :

OVERZICHT VAN DE WEEK.	BLZ. 337
ONZE LIEVE VROUWE VAN DE ZEVEN DOLKEN, UIT HET ENGELSCHE VAN VERNON LEE.	338
HET KASTEEL HORN (L.), DOOR A. F. VAN BEURDEN, GEÏLLUSTREERD.	BLZ. 337 EN 340—343
KORHOENDERS, NAAR HET ZWEEDSCH VAN KARL ERIK FORSSLUND.	BLZ. 342
ZOMERMIDDAG (GEDICHT), DOOR G.	343
ZOMERLANDSCHAP. ILLUSTRATIE	343
BOTTERWEDSTRIJD OP DE ZUIDERZEE, DOOR T. S., GEÏLLUSTREERD.	344
EEN VOORNAME FAMILIE, DOOR P. FRANSEN Jz., GEÏLL. KIP MET KUIKENS VAN EEN EEND. ILLUSTRATIE.	344
345	
OUDERDOM VAN LEVENDE WEZENS, DOOR P. FRANSEN Jz.	345
CHINA, DOOR ALBERT VOGEL, GEÏLLUSTREERD.	346
ZOMERNACHT (GEDICHT), DOOR S. G. REDDINGIUS—V. HARLINGEN	348

BERICHTEN VAN REDACTIE EN UITGEVERS.

Alle kopij, ook die met illustraties, zoomede afzonderlijke illustraties (fotografieën, teekeningen, enz.), gelieve men te zenden aan de redactie, Rokin 74—76, Amsterdam. Duidelijke naam en adresvermelding wordt verzocht ook achter op de foto's.

De uitgevers verzoeken beleefdelyk dit blad te noemen als men naar aanleiding van eene advertentie, een aanvraag of een bestelling aan een adverteerder doet.

Het auteursrecht voor den inhoud van dit blad wordt verzekerd overeenkomstig de Wet van 28 Juni 1881, Stbl. No. 214.

OVERZICHT VAN DE WEEK.

4 JULI. Dood van den Italiaanschen sterrenkundige Schiaparelli. Optreden van een gematigd-vrijzinnig ministerie Berntsen in Denemarken.

Keizer Wilhelm vertrekt uit Kiel voor een kruistocht in de Noordelijke wateren.

Het wetsontwerp betreffende Finland door den keizer van Rusland bekrachtigd.

Groote anti-clericale betooging te Madrid om te manifesteren ten gunste van de gewetensvrijheid.

Bokwedstrijd te Reno (Nevada) om het wereldkampioenschap tusschen den neger Johnson en den blanken kampioen Jeffries. De neger wint, en deze uitslag geeft in een aantal plaatsen aanleiding tot een uitbarsting van rassenhaat.

Spoorwegongeluk bij Dayton in Ohio, waarbij 30 menschen gedood en 78 gewond worden.

5 JULI. Dood van R. W. J. C. van den Wall Bake, lid van Gedeputeerde Staten van Noord-Holland, oud-directeur der Zuid-Afrikaansche Spoorweg-Maatschappij.

De Oostenrijksche rijksraad wegens de hardnekkige oppositie gesloten.

6 JULI. Spoorwegongeluk bij Aken, waarbij 22 reizigers en een machinist verwond worden.

Uit Weenen komt bericht, dat vorst Nikita van Montenegro met toestemming der mogendheden zich in Augustus tot koning zal laten uitroepen.

7 JULI. Ontdekking van een wijdvertakte samenzwering in Turkije.

Latham slaat bij de vliegwedstrijden te Reims het hoogte-record met een vlucht van 1384 meter.

8 JULI. Dr. J. Dekker benoemd tot directeur van het Koloniaal Museum te Haarlem.

De crisis op Kreta opgelost door de toegeeflijke houding der oppositie.

Erfprins van Hohenlohe Langenburg legt de functie van vice-voorzitter van den Rijksdag neer.

Ongeluk in de Alpen; een gezelschap van 12 bergbeklimmers op den Jungfrau door een lawine overvallen, 7 gedood, de anderen gewond.

9 JULI. Dood van den sterrenkundige Galle, oud-directeur van de sterrenwacht te Breslau.

10 JULI. Bij de vliegwedstrijden te Reims maakt de Belg Olieslaegers een nieuw record door gedurende 5 uur 3 min. te vliegen, waarbij hij een afstand van 392 K.M. aflegt.

ONZE LIEVE VROUWE VAN DE ZEVEN DOLKEN.

EEN MOORSCH GEESTEN-HISTORIE UIT DE
ZEVENTIENDE EEUW.

I.

OP een met gras begroeid plein in de stad Grenada, waarop de sneeuw der Sierra's den geheelen winter neerblijft, en op welks gekleurde tegels de zon den geheelen zomer neerbrandt, staat de gele zandsteen kerk van Onze Lieve Vrouwe van de Zeven Dolken. Om de koepels en vensters hangen reusachtige guirlanden van peren en meloenen, gehouwen in steen; en van al de bogen staren u monsterachtige hoofden, versierd met lauwerkransen en epauletten, aan. Het dak schittert met een drukke kleurenwisseling van groen. Wit en bruin boven de gele steen; en op elk der twee van balkons en trappen boziene klokketorens, die als twee opgestoken ooren uitsteken boven den monsterachtigen voorgevel van het gebouw, draait een weerhaan in den vorm van een hart, dat door zeven, van lange heften voorziene dolken doorboord is. Binnenin geeft van lange heften voorziene dolken doorboord is. Binnenin geeft de kerk een prachtig voorbeeld te zien van den overdadigen, pedanten, verwrongen Spaanschen bouwtrant uit de regeering van Philips den Vierde. Zuilenrij is op zuilenrij gestapeld, de eene pilaster boven op de andere, voetstukken en kapitelen springen vooruit, dubbel en drievoudig, van den grond, ter halver hoogte van het gebouw en dicht bij den koepel. De pracht der kerk is hoofsch en plechtstatig; alles, waaraan met kwistige hand arbeid kón besteed worden, is tot in de kleinste kleinigheden afgewerkt: alles waarop met kwistige hand verguldsel kón aangebracht worden, is verguld; pilaren en architraven kronkelen als de krullen van een pruik; muren en gewelven zijn met kostbare marmeren bloemen versierd en gebeeldhouwd en gesneden en verguld als een gala-kleed; steen en hout zijn dooreengeweven als kantwerk.

Te midden van al deze sombere en toch feestelijk-stemmende pracht, en in een zijkapelletje omgeven door een stoet van wassen Christussen met bloedende wonden en met loovertjes versierde lendedoeken, terwijl minder beroemde Madonna's kraal-achtige tranen weenen en bepruikte zuigelingen dragen, troont de groote Madonna van de Zeven Dolken. Staat zij of zit ze? Dit is onmogelijk uit te maken. Het is of zij onder den vergulden troonhemel en tusschen de slingerende zuilen van jaspis, langzaam oprijst, of langzaam neerzinkt, alsof ze een plechtige hof-réverence maakt, ópgehouden door haar enromme hoepelrok. Haar rokken bollen uit in meloen-vormige plooiën, alle ingelegd met uiterst kleine, driekleurige viooltjes, en bewerkt met zilveren rozen; de rossige glinstering van het gouddraad en het blauwachtige schitteren van het zilverdraad vermengen zich tot een eigenaardige, sombere, niet weer te geven tint. Haar lichaam is ingesloten als een mes in de scheede, terwijl het geheimzinnige roodbruin en violet van de zijde nog moeilijker te beschrijven worden door het netwerk van stofpareltjes en de sluiers van fijne kant, die van haar hoofd tot op haar middel neervallen.

Dit is eene beschrijving van Onze Lieve Vrouwe van de Zeven Dolken en van Haar kerk.

Op zekeren winternamiddag, meer dan twee honderd jaar geleden, toen Karel de Zwaarmoedige Koning van Spanje en der Nieuwe Wereld was, knielde er in die kerk, reeds ledig en slechts flauw verlicht door de altaarkaarsen, op de treden voor Onze Lieve Vrouwe van de Zeven Dolken, een ridder van zeer hooge geboorte, Don Juan Gusman del Pulgar, graaf van Miramor.

„O, groote Madonna, ster der zee, toren van ivoor, ongeplukte bloem, ceder van den Libanon, Keizerin des Hemels” — aldus bad die devote, hooggeboren ridder — „zie goedgunstig neer op Uwen ridder en dienstknecht, die terecht als een der grootste mannen van het koninkrijk beschouwd wordt, wat betreft rijkdom en eer; die noch de wraak zijner vijanden, noch den sterken arm der Wet vreest, en die zich toch tevreden stelt een Uwer nederigste slaven te zijn. Vergeet niet, o, Madonna, dat ik zonder aarzelen alle misdaden, die bedreven kunnen worden, bedreven heb, zoowel moord, als meened, en godslastering en heiligschennis, en dat ik niettegenstaande dit alles toch steeds Uw Naam geëerd en nooit geduld heb, dat enig mensch andere Madonna's méér prees; noch Onze Lieve Vrouwe van den Goeden Raad, noch Haar van de Spoedige Hulp, noch Onze Lieve Vrouwe van den Berg Carmel, noch Onze Lieve Vrouwe van St. Lucas van Bologna in Italië, noch Onze Lieve Vrouwe van den Pantoffel van Fammagosta op Cyprus, noch Onze Lieve Vrouwe van den Pilaar van Saragossa, wel allen groote Madonna's en de geheele wereld over geëerd om Hare wonderkracht, en door de meeste menschen verkozen boven U, maar toch heeft Uw dienstknecht Juan Gusman del Pulgar steeds met woorden en slagen Hare oneindige minderwaardigheid volgehouden. Geef mij daarom, O, Groote Madonna van de Zeven Dolken, O, onbetreden Sneeuw-piek der Sierra's, O, onbevaren Zee der Tropen, O, Gouderts, nog onbesmet door den Spanjaard, O, Nieuwgemunte Dubloen, nog niet opgestoken door den Jood, geef mij daarom smee ik U, de belofte, dat Gij mij steeds uit de klauwen van Satan zult bevrijden, zooals Ge mij steeds bevrijd hebt uit de handen van den Koning, Alquasils en de spionnen van de Heilige Inquisitie en laat mij nooit branden in het Eeuwige Vuur, als straf voor mijne zonden. En denk niet, dat ik te veel vraag, want ik zweer U steeds

op alle punten voorzien te zijn zullen van absolutie, hetzij ik mij die laat geven door mijn eigen kapelaan, of er eenigen monnik, priester, kanunnik, deken, bisschop, kardinaal, of zelfs den Heiligen Vader zelf toe dwing. Verhoor mijne bede, O, Brandend Water en Verkoelend Vuur, O, Zon, die te middernacht schijnt, en Melkweg, die schittert op den middag — verhoor mijne bede, en ik zal steeds te woord en te zwaard, tegenover Zijne Majesteit en aan de voeten van mijn laatste meesteres, ja, tegenover alle menschen en alle Goden van den Olympus, volhouden, dat, hoewel de schoonste vrouwen der wereld, hoog-, zoowel als laaggeborenen, zoowel Spaansche, Italiaansche, Duitsche, Fransche, Hollandsche, Vlaamsche, Joodsche, Saraceensche en Zigeunerinnen, ten getale van vele honderden, en zeven dames Dolores, Fatma, Catalina, Elvira, Violante, Azahar, en Zuster Seraphita, mij bemind hebben, en ik voor elk harer een gebod overtrad, geen dame ooit zóó schoon was als Onze Lieve Vrouwe van de Zeven Dolken van Grenada."

De kerk was vervuld van de heerlijkste geuren en van wonder-schoone muziek, die opsteeg naar de koepels en Onze Lieve Vrouwe van de Zeven Dolken, in haar kanten en zilverbrocaten hoepelrok, neeg en richtte zich even langzaam weder in haar volle lengte op, en boog het bleeke gelaat onmerkbaar naar Haar bejuweelden boezem.

De Graaf van Miramor kruiste de handen in verrukking over de borst. Vervolgens rees hij op, liep vlug de zijbeuk af, doopte de vingers in het zwart marmeren wijwaterbakje, wierp den bedelaar, die het leeren gordijn voor hem openhield, een geldstuk toe, zette zijn hoed met zwarte veeren op, zond een bende bandieten en gitaarspelers, die hem op het plein wachtten, heen en ging, na zich in zijn zwarten mantel gehuld te hebben, met zijn degen onder den arm, Baruch den bekeerden Jood van den Albaycon zoeken.

Don Juan Gusman del Pulgar, Graaf van Miramor, Groote van den Eersten Rang, Ridder van Calatrava en van het Gulden Vlies en Prins van het Heilige Keizerrijk, was twee en dertig jaar oud en een groot zondaar. Hij was lang, met een grof beenderstelsel, laag voorhoofd, en hooge jukbeenderen, ietwat naar achteren wijkenden kin, arendsneus, blanke huid en zwart haar; hij had geen baard, doch een snor, die boven de lip was kort geknipt en die dáár waar de punten omhoog krulden, den mond bloot liet; zijn haar, met een scheiding in het midden, viel bijna af tot op zijne schouders. Als hij op avontuur of zaken uit was, waren zijne kleederen meestal van zwart satijn.

II.

Alle torens van Grenada schenen opgewonden van het klokken-geluid; de groote klok in den toren van het Sail beierde onregelmatig heen door het meer zakelijke geklingel en geluid, onder het krachtige, doch zenuwachtige trekken van de oudachtige jofers, die plichtmatig vergezeld werden door haar van geplooiden kragen voorziene duenna's, en zich in het pas ingetreden jaar een echtgenoot toe-luidden, volgens overoude traditie's der stad. Groene guirlanden tooiden de wit-geruite balkons, en banieren, met de wapens van Aragon en Castilie en den grenaat-appel van Grenada er op, wapperden of hingen slap af langs de heilige palm-takken boven de gebeeldhouwde wapenschilden op de deuren. Uit de kazerne klonk het geluid van studeerende fluiten en hoorns; en uit de kleine wijnhuizen aan den buitenkant der stad hoorde men het tokkelen van gitaren en het geluid van castagnetten. Deze dag was een plechtige feestdag voor de stad, wyl haar bevrijding van het juk der ongeloovigen er op herdacht werd.

Doch hoewel geheel Grenada zich feestelijk gestemd gevoelde in afwachting van het groote stierengevecht, dat den volgenden dag 's morgens gehouden zou worden en van het verbranden van ketters en van tot het oude Moorsche geloof teruggekeerden, op het plein van Bibrambla, wachtte Don Juan met ongeduld, niet den volgenden dag, doch den ondraaglijk langzaam naderenden avond. Niet echter om dezelfde reden, die hem zoo dikwerf, in werkelijk poëtische bewoordingen den Zonnegod had doen verwenschen, die zoo weinig gepast verlangen toonde om het geluk van een der grootste ridders van Spanje te helpen bevorderen; de heerlijke hartklopping, waarmee hij, met den degen onder den mantel, gewacht had op het zoo ongeduldig verbeide touw, dat uit een geheimzinnig raam zou neergelaten worden, of op het een-hoek-omkomen van de tot aan de oogen in mantel en sluier gewikkelde gestalte; de wilde vreugde van met een bende wakkere moordenaars een lastigen vader of broeder of echtgenoot op zijn avondwandeling op te wachten; zelfs de verrukking, gekruid met vreeselijke heiligschennis, van het tusschen de citroenboomen door sluipen naar het kloosterplein, na de Zuster Portierster, die de zaak zou hebben kunnen verraden, in den kloosterput geworpen te hebben — dit alles leek hem nu onzinnig en walglijk toe. Don Juan sprong op van het groote bed, dat bedekt en omhangen was met dof, bloedkleurig damast, en waarop hij geheel gekleed had gelegen, tevergeefs den slaap zoekend. Hij ging naar het balkon en keek uit een der van ruiten voorziene vensters. Beneden hem tusschen de myrthe-heggen en de cipressen van den tuin zag hij in de schemering een marmeren godin, en de lievelingsdwerf van het huis speelde kaart met den kapelaan, den voornaamsten sluipmoordenaar, en een gesjochten poëet, dien Don Juan er op nahield om de oden en sonnetten te maken voor zijn dagelijksche hofmakerijen.

„Ga uit mijn oogen, lui dievenpak!” riep Don Juan, met een dreigement en een vloek, zoo vreeselijk dat we hem niet zullen

herhalen, en die het gezelschap overhaast de kaarten bij elkaar deed vege en diep buigend den aftocht blazen, achtervolgd door hun meester's laarzentrekker, gitaar en misboek.

Don Juan bleef aan het venster staan, verzonken in de aanschouwing van de torens van het Alhambra, welker spitsen rood gekleurd werden door de ondergaande zon, en welker voet reeds gehuld was in de steeds nader sluipende nevelen op den heuvel aan gene zijde der rivier.

Hij kon hem nog juist zien, dien toren der Cypressen, op welks deur de tooverhand den in de deur uitgehouwen sleutel vasthield, en waarover zijn kindermeid uit het Moorsche dorp Andarax hem als kind zulke wondere verhalen gedaan had, van verborgen schatten en sluimerende infantes. Hij bleef langen tijd aan het venster staan met de lange, blanke handen op het gevest van zijn degen rustend, en naar buiten starend met gefronste wenkbrauwen, opeengeklemd tanden en met dien blik die de menschen zich tegen den muur deed dringen en uit den weg gaan als hij aankwam.

Ah! Hoe verschillend van al zijn andere liefden! De eenige die een zoo grootmoedig afstammeling uit een zóó oud geslacht waard was. Zeker, als Cathalina danste was ze verrukkelijk schoon geweest, en Elvira schitterde aan het banket, en langen tijd hadden zij in zijn hart getroond en hadden hem gekost, de een, vele duizenden dubloenen voor een echtgenoot, en de ander den dood van een geliefden schoolmeester die in een gevecht met hare verwanten gevallen was. Violante was een Venetiaansche, een Titiaan waardig, en om harentwille had hij gevangen gezeten onder het hertogelijk paleis, en was slechts ontsnapt door het vermoorden van drie cipiers; om Fatma, de Sultana van den Koning van Fez, was hij bijna met een spiets doorboord, en voor het neerschieten van den echtgenoot van Dolores was hij bijna geradbraakt; Azahar, aldus genaamd om haar wangen, blank als jasmijn, had hij bij de kerkdeur uit de armen van haren bruidgom ontvoerd; zonder nog mede te rekenen dat hij haren ouden vader, een Groote van den eersten rang, neergesabeld had. En wat Zuster Seraphita betreft — ah! het leek hem dat zij hem waardig was geweest, en dat zij zijne voorstelling van een engel bijna belichaamde. Maar o! Wat hadden zij hem gekost, vergeleken bij wat hij op 't punt stond dezen nacht te wagen? Nog afgezien van de kans, dat hij door de Heilige Inquisitie levend geroosterd zou worden, (feitelijk had hij dit gevaar reeds geloopt in het geval met Zuster Seraphita), kon de zaak louter bedriegerij blijken van dien hond van een jood Baruch. Don Juan sloeg de hand aan zijn ponjaard en zijn snorreharen gingen overeind staan als die van een woedenden hond, bij de bloote gedachte aan zooiets. Nog afgezien van de kans op bedrog was het avontuur vol van onnoemelijk vreeselijke dingen.

Het was vreeselijk om godslanderlijke taal te spreken tegen de Heilige Katholieke Kerk en hatelijk om beleefd te moeten zijn tegen dien hond van een Mahomet; en bovendien had hij niet bepaald genoten bij een vorige gelegenheid toen hij ook duivels opriep, die alleronaangenaamst hadden gestonken naar zwavel en asa foetida, en bovendien nog bijzonder onheusche taal hadden gebezigd, en werkelijk kon hij dien jood Baruch niet luchten, wiens bezigheid onder anderen bestond in 't voor den Aartsbisschop bij elkaar zoeken van een troep afvallige Mooren die ieder jaar weér aan plechtig herdoopt werden. Het was een hatelijke gedachte, dat deze kerel zelfs ook maar droomde van het bemachtigen van den schat die onder den Cypressen-boom begraven lag. Dan waren er ook nog de overleveringen van zijn geslacht, dat in rechte linie afstamde van den Cid en van dien Fernan del Pulgar, die het Ave Maria aan de Moskee gespijkerd had; en minstens de helft zijner overige voorvaders zag men afgebeeld met hun voet op het afgehouden hoofd van een Moor, dat veel geleeke op een coiffeur's pruikebol, en hun titel, Miramor, was ook ontleend aan een kasteel, dat met opzet op Moorsch grondgebied gebouwd was om den Moor te tarten. Dit strekte zijn geslacht feitelijk slechts tot eere en maakte het nóg roemrijker, en nóg meer waard zulk een grootmoedig, aanzienlijk ridder als hij onder zijne leden te tellen... Ah, Prinses, ...nog liefelijker dan Venus, liefelijker dan Juno, en oneindig veel liever dan Minerva" ... zuchtte Don Juan aan zijn venster. De zon was reeds lang onder en had een bloedrood spoor achtergelaten op de verwijderde rivier, tusschen de dorre, spinachtige populieren, en had de kleur der sneeuw op den Mulhacen veranderd in loodkleurig, blauwachtig, bloedrood, terwijl langs de lagere hellingen der Sierra scherpe roodbruine vlekken zichtbaar waren, als van bloedroestvlekken op marmer. De geheele wereld lag in duister gedompeld, behalve hier en daar een verlichte binnenplaats, of venster, dat duidde op voorbereidselen voor de feesten van den volgenden dag. Het was snerpend koud, alsof de lucht vol was van zeer fijne sneeuwvlokjes van de bergen. Het vroolijke zingen was gestaakt en uit een naburige kerk klonk slechts het luiden van een gebarsten, naargeestige klok, ten teken, dat er iemand een gewelddadigen dood was gestorven. Een huivering voer door Don Juan. „Onze Lieve Vrouwe van de Zeven Dolken, neem mij onder Uwe gebenedijde hoede,” mompelde hij werktuiglijk.

Een zachte kloep op de deur wekte hem uit zijne mijmering. „De Jood Baruch — ik bedoel de weleerwaarde Senor Don Bonaventura,” diende de page aan.

(Wordt vervolgd).

Uit het Engelsch van VERNON LEE.

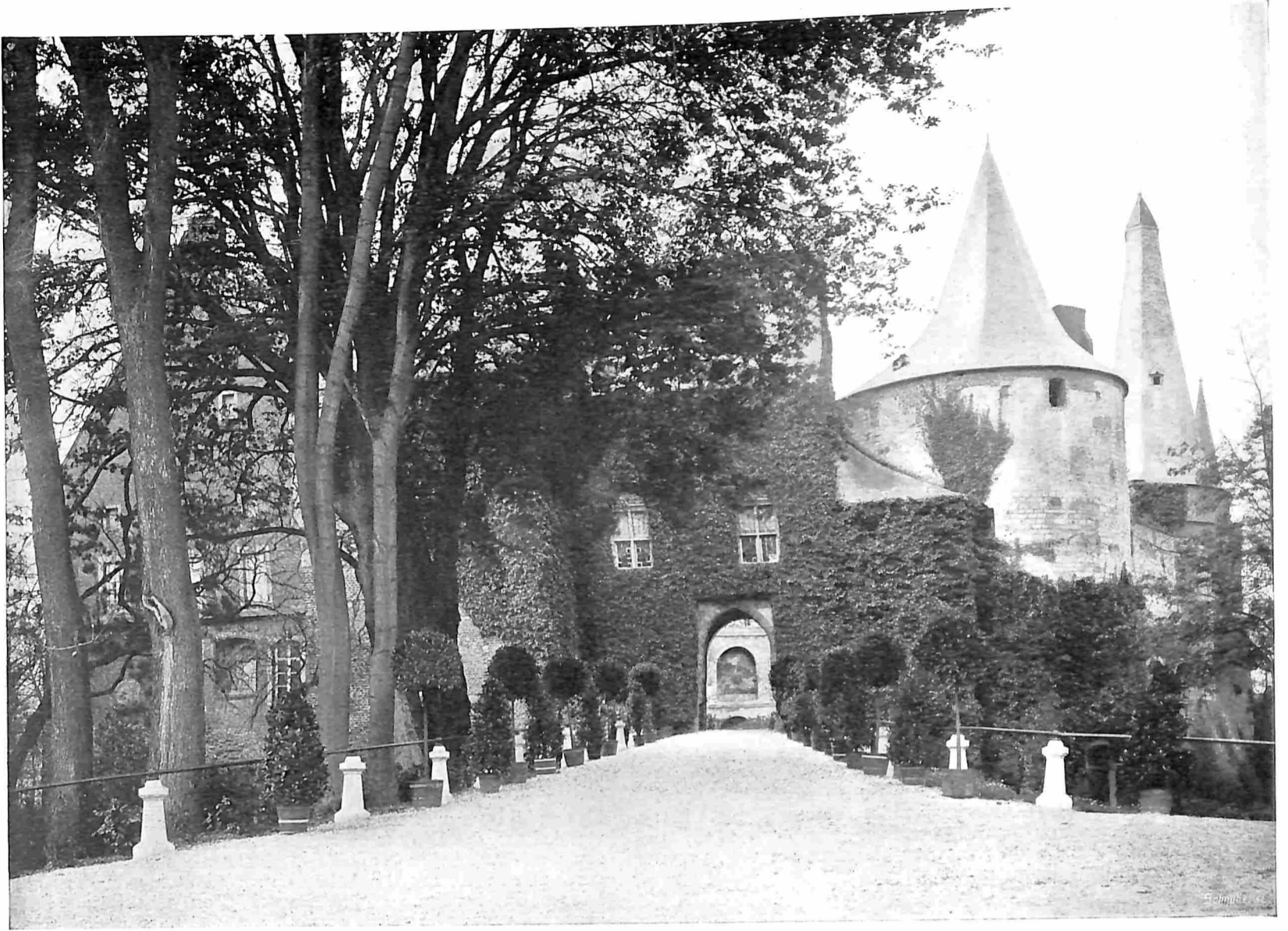

Foto Ang. F. W. Vogt.

HET KASTEEL HORN. INGANG.

HET KASTEEL HORN (L.)

WIE wil genieten van 't heerlijke, het weldoende van den morgenstond, moet een gedeelte van zijne gemakzucht laten schieten. Vroeg op, is dan het wachtwoord en naar buiten, de stad uit, uit die straten, bijna boomloos, — uit die buurten zonder groen en zonder spiegeland water. In 's Heeren vrije natuur, ver van het jagen der machines, het rinkinken der trams, dáár gevoelt de mensch zich weer wel. Denkt niet, dat ge, al zijt ge er vroeg bij, de eerste zijt! In boom en struik roeren zich de vogels; de spreeuwen jubelen reeds op de toppen der boomen; de leeuwerik zit reeds op zijn kluit en elk kwartier uurs brengt nieuwe zangers.

De frissche morgenlucht, die over de Maas gestreken, de plassen raakt, komt u tegen en zet de in Limburg overal groeiende Canada-populieren in druk gesuis.

Het water der met lichtgroene lissen en riet bezette poelen, oude resten van doorbraken, dampst; er hangt nog een witte sluier over de lage weiden.

Het gras, doerspikkeld met duizenden violette, witte en gloeiend roode bloempjes, draagt parelen.

De horizon boven Roermond zet zich in gloed, en op den weg naar Horn in het weiland staande, zien wij de vijf torens der Munsterkerk donker tegen den vreemdblauwen hemel afsteken, terwijl links de spichtige, doorboorde toren der Kathedraal donker zwart tegen de daar meer purperen lucht oprijst.

Er komt meer gloed in de wolken, de onderkant wordt zwavelgeel, dan goudgeel, schitterend wit en rose. Hij kondigt de komst der dagvorstin aan, die reeds langer dan een half uur den strijd met de nevelingen kampt, zeker van hare overwinning. Want nu beginnen de daken te schitteren, uit de voor ons liggende vensters der huizen schijnt vuur te schieten, tot de zon eensklaps haar blank, goudglanzend voorhoofd vertoont, beemd, plas, bosch, weide, rivier, dorp en stad met een allesoverweldigend en omvattend licht overgietend.

Zóó moet de groote Zweed Jesaia Tegnèr haar gezien hebben, toen hij zijn melodischen zang „Soolens gong” dichtte. Licht en donker in het landschap gaan nu scheiden. Vóór ons rijst het oude slot Horn, breed uitgebouwd, massief, met verschillende torens, boven het dichte geboomte. 't Is een eigenaardige naam, Horn. Het dankt zijn naam aan de Maas, die vroeger met fellen stroom langs den hoogen oever of schoor in een breed bed voorbij golfde en daar een scherp hoek of horn vormde. Men wil, dat

daarvan de naam komt. Ook de hoornen in het wapen der Hornes, en in dat van het land van Horne.

Zeer ten onrechte heeft men dezen roemruchtigen naam, nog meer bekend geworden door den graaf van Horne, die te Brussel onthoofd werd, tot Hoorn verbasterd en ik herinner mij nog best de verbazing, die mij beving, toen ik op de gymnasiale schoolbanken pas opmerkte, dat deze ongelukkige graaf eigenlijk naar het land van Horn en niet naar de kaasstad Hoorn zijn naam droeg.

De Maas loopt nu niet meer van Ool langs Horn naar de Weerd, maar is door de natuur en door vergraving korter bij Roermond gebracht.

Roermond lag vroeger alleen aan de Roer, zooals trouwens de naam aanduidt, maar de Magistraat, het hooge belang inziende van een goeden waterweg, legde de grillige rivier aan banden en bracht ze langs de stad.

Was vroeger de Maas een zegen voor Limburg, thans is ze de gevreesde, wispelturige rivier, die schepenloos en nutteloos alleen de akkers vernielt en de veldvruchten bederft.

Het slot Horn is nu ook geen waterbericht meer, maar een hoog gelegen huis aan de oude, bijna gedempte geul, terwijl de grachten geen water meer ontvangen uit de Maas, die een twintig minuten verder stroomt.

Het kasteel Horn ziet er nog ^{* * *}krijgshaftig uit. Een gedeelte althans naar den kant van het dorp, bestaat uit een breeden en hoogen ringmuur, waarin boven en onder groote bogen zijn geslagen, die in halven cirkelvorm de hooggelegen binnenplaats omspannen en aan de ingangspoort en aan het hoofdgebouw aansluiten.

Bij de ingangspoort staat een op breeden grondslag aangelegde toren met korte spits en in het midden der buiging een hoogere toren, die met de dorpskerk wedijvert in ellenmaat.

Een blik op de foto's zal doen zien, dat deze afsluitingsmuur gesteund door de torens van bijzonderen bouw van zeer schilderachtige werking is voor het beschouwende oog. Dit is een zeer oud, goed hersteld gedeelte. Terwijl het groote blok, dat thans het eigenlijke kasteel vormt, wel van jongeren datum schijnt, maar toch eerbiedwaardig dikke muren heeft, zoodat de vensters op groote nissen gelijken. Gelukkig is dit monumentale kasteel in handen van den Heer Robert Magnée, zoon van wijlen den Heer Magnée, lid der Eerste Kamer en Freule Maria Petit d'Oudenborgh, die het naar de eischen der kunst heeft doen herstel-

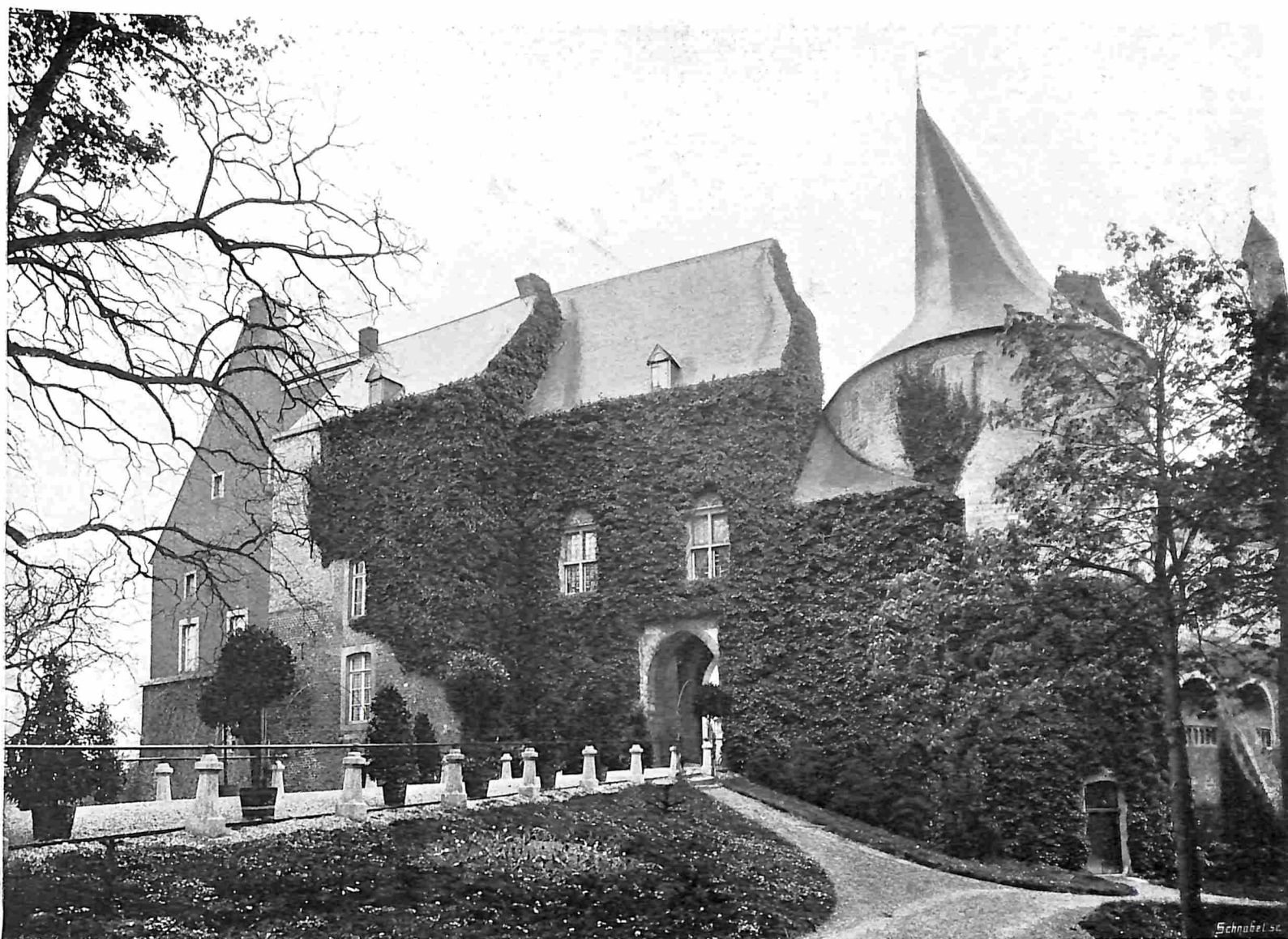

Foto Aug. F. W. Vogt.

HET KASTEEL HORN. VOORZIJD.

len, van prachtig smeedijzerwerk heeft doen voorzien, waaruit zoowel zijn kunstzin, als de zorg tot bewaring van die overblijfselen uit historische tijden spreekt.

En de bezitter heeft het groen kwistig doen groeien langs de oude torens, langs de vensterbogen, over de sterke ingangspoort, model van oud, solied werk en wij noodigen de lezers uit om de foto van den ingang eens te bezien, waarbij men overtuigd zal zijn, dat die ouderwetsche manoirs eene bekoorlijkheid hebben van ligging, van natuurversiering, van aantrekkelijkheid door boomen en heesters, die men te vergeefs zal zoeken in onze moderne landhuizen of woningen in de stad. Waar nu de rij witte palen den oprit aangeeft, lag vroeger de ophaalbrug, die het kasteel kon afsluiten. Mooier en schilderachtiger siert eene brug, maar gemakkelijker en veiliger is een weg als deze.

Bij het binnengaan komt men in stemming, denkt men onwillekeurig terug aan de vergane tijden, door de in lood gevatte, kleurige ruitjes der poortkamers, door de geelgrijze kleur van den met grijs-blauwe leien gedekten toren en het hooge, steile kasteeldak. Ziet eens terzijde, rechts en links, naar beneden in de oude grachten, waar gras en bloem, struik en heester welig tieren, waar frisch geboomte schaduw brengt en vogels in grooten getale thuis zijn.

Wat schaduwen werpt de breede ringmuur op toren en grasveld, die getemperd worden en afgebroken door golven licht, door de bogen schietend.

Of de ringmuur breed is; de kanteelen, als die er op gestaan hebben zijn verdwenen, maar een blik van den toren op de bovenzijde, brengt tot de zekerheid, dat zij tot verdedigen, tot afsluiten bestemd waren. De huizen van het dorp zijn dan ook kort op den sterken reus aangedrongen, de kerk, vroeger in waterstaats-stijl opgetrokken, scheen zich ook veilig te gevoelen bij de oude forteres.

De burcht was op breeden voet aangelegd; daarom heeft men niet veel moeite gehad, om op dien grondslag een gebouw op te trekken, dat aan de achttiende-eeuwsche eischen voldeed en later inwendig gemoderniseerd kon worden. Trots de twee meter dikke muren heerscht er niet de beklemmende somberheid, die ons soms overvalt bij andere middeleeuwsche sloten.

De bewoners waren in tijden van belegering toch niet geheel afgesloten. Er liep een gang onder den grond door naar het huis van Math. Peeters in het dorp. Merkwaardig in de kap van het kasteel zijn de twee zolders boven elkander. Het hoofdgebouw telt nu verschillende saletten, kamers en zalen. Er is een tijd geweest, dat verschillende zalen vereenigd waren tot een groote vergaderzaal.

Nu is deze doelmatig verdeeld.

Horn was de hoofdplaats van een landschap; een eigen heerlijkheid was het niet. Het ontstaan, de groei, de ontwikkeling van dit landschap, samengesteld uit verschillende vrij zelfstandige deelen, valt in een tijd, waaruit weinig documenten tot ons zijn gekomen, en welker bijzonderheden men spaarzaam vermeld ziet in chronieken en berijmde verhalen.

Oorspronkelijk was Horn aan het graafschap Loon of Looz onderhoorig, en werd in 1450 tot Graafschap verheven. De Graven van Loon bleven leenheeren, bezitters. Na het uitsterven van dit geslacht volgden hen de Luiker Bisschoppen op.

Bisschop Cornelis van Bergen stond in 1538 den kinderloozen Jan van Horn toe over 't Graafschap vrijelijk te beschikken. Zóó kwam het aan Anna van Egmond en aan den oudsten zoon uit haar eerste huwelijk Filips de Montmorency, graaf van Horn, in 1568 te Brussel onthoofd.

Daarna was er voortdurend twist, wien Horn eigenlijk toekwam, zeer tot schade van 't landschap.

Daardoor regeerden de Luiker Bisschoppen er ook niet krachtig, was het land de loopplaats van allerlei soldaten en rooverbenden, en kon een ijverig drost hier ook naar eigen goedvinden tovenaars en heksen verbranden. Het politiewezen was slecht.

De bevolking was niet beschermd door het oude justitie- en politie-stelsel, waarbij de rechters en hoofden der politie allerlei winstgevende baantjes waarnamen, lieten waarnemen en de inkomsten opbeurden, alsof het zóó behoorde. Omdat de rechters een deel van de verbeurd verklaarde goederen tot loon ontvingen, werden zij dikwijls verleid tot allerlei willekeur. Niet alleen vond dit in Limburg plaats, maar ook in het hartje van Holland, in de groote steden, waar de schout en zijn „rakkers" als 't ware een verbond hadden gesloten met de lieden van slecht allooi tegen de gezeten lieden. Men denke slechts aan den Rotterdamschen schout van Zuylen van Nievelt, wiens huis ten slotte door het woedende volk geplunderd en verwoest werd, en wiens proces de ongelooflijkste dingen aan 't licht bracht. Een bewijs van verdere corruptie was, dat van Zuylen later geheel ongestoord een eisch tot schadeloosstelling inbracht, die de stad ook te betalen had.

De strafprocessen waren, om de wijze waarop zij gevoerd werden, dikwijls onvertrouwd, de civiele processen eindeloos. De acten, daarover gehouden, waren doorspekt met allerlei geheimzinnig doende uitdrukkingen en potjeslatijn — in één ding geleken deze processen op de tegenwoordige, dat de rechtsbijstand toen evenals nu duur was.

De regeerende families zorgden, dat hunne zonen, als ze te Duisburg, Harderwijk, Utrecht, of Leyden het Licentiaat in de rechten hadden verkregen, of doctor der beide rechten, burgerlijk

Foto Aug. F. W. Vegt.

HET KASTEEL HORN. KASTEELMUUR VAN TERZIJDE GEZIEN.

en canoniek recht, geworden waren, hunne vaders in de eenmaal veroverde posten opvolgden en daardoor de rijke bronnen van inkomsten behielden.

De regenten-familie's trouwden onder elkander en aldus kregen niet de knapsten en de geschiktsten de betrekkingen, maar de zonen, neven, zwagers en schoonzoons der dignitarissen.

(Wordt vervolgd).

KORHOENDERS.

IN het bosch bij de groote boerderij ligt een oude kolenbrandershut, te midden van vele andere. Er zijn verscheidene van die hutten in dat bosch. Het is reeds vele jaren geleden, dat de rook tusschen de boomen omhoog steeg en weinig bespraakte, zwarte, ernstige mannen gedurende de lange winteravonden in de hut zaten en naar het vuur tuurden. De keet staat er nog, al is ze vervallen. Ongehinderd suist de wind door de breede spleten tusschen de palen, zoowel de deur als de schoorsteen staan open voor zon en regen, op de ligbanken groeit gras en groote berkenstruiken versieren de muren en het dak.

Zelfs buiten, op de open plaats om de kolenbrandershut groeit het gras steeds dichter en hooger en rondom staat een muur van welige heide en kleine dennen; hij dringt steeds nader en eenmaal in de toekomst zal de groene zee van boomen en planten opnieuw over deze open plek golven en de hut in haar donkere diepte begraven.

De bewoners van het bosch hebben de plaats weer in bezit genomen nu de menschen haar hebben verlaten. Ja, vroeger kwamen ze hier ook wel, daarvan konden de oude kolenbranders getuigen. Meer dan één had bezoek van hen gehad en herinnerde zich de nachtelijke avonturen waarin nu en dan wonderlijke vrouwspersonen een rol speelden, zoodat ze er vaak vreemd in het hoofd van werden.

Toen kwamen al die wezens uit de tooverwereld een voor een zachtjes en voorzichtig, maar nu komen ze in groote massa's aangedanst in en om de hut. Men behoeft niet extra scherp te zien om hunne sporen terug te vinden; wanneer men op een vroegen morgen daar voorbij gaat, kan men den afdruk van fijne voetjes op den grond zien, grasjes zijn afgebroken en plat getrapt en hier en daar is een lang, glinsterend gouden haar of een sliip van het dunste spinnenweefsel in een plant blijven hangen.

Maar over deze geheimzinnige wezens wilde ik niet spreken. Er zijn nog vele andere, zoowel met als zonder vleugels. Vlak naast de hut staat een oude den, waarin de eekhoortjes graag hun dennenappels zitten pellen en waarlangs de specht op en

neer huft om larven te zoeken. De blauwe boschduiven laten zich daar gaarne neer om te koeren of te koertizeeren, de hazen hebben van de vroegere, dichtgegroeide wegen hun speciale wandelpaadjes gemaakt en nu en dan sluipt de vos naderbij en gaat binnen in de hut op de loer liggen.

Daarboven is de lucht vol gezonde insecten, het gras vol spinnende sprinkhanen en de struiken rondom vol vlugge, zingende meesjes. Een roodborstje zit in een nabijgelegen boschje in de schemering te kwinkelen en laat in den zomer licht een korhen in de heide verborgen vlak bij den boschrand.

Het is de moeder met drie jonge hennetjes en drie jonge haantjes. Ze hebben het daar goed en rustig, er zijn een vossen-neus en haviksoogen voor noodig om hen daar in dikke heide te zien. De moeder kakelt en praat en vertelt welk een best plekje het is, conversatie is er ook nog, de eekhoortjes zijn welbespraakte, leuke dingen en de duiven vindt zij allervriendelijkst en goedgehumerd, al zijn zij ook wat lichtzinnig, met hun eindelooze kussen, liefkoozingen en omhelzingen.

Af en toe rent een jonge haas langs een der paden; zijn mooie lichtbruine huid kleurt goed te midden van al dat groen. Daar blijft hij staan, gaat recht op zitten en kijkt om zich heen; levendige oogten heeft hij, zij kijken naar alle kanten. Eensklaps ziet hij de korhoen, groet en vraagt, hoe het er mee gaat. Hij likt zich de pooten, laat eenige kleine, ronde koffieboonen vallen, dan keert hij vlug den kop om, gooit de ooren in den nek en schiet weer verder als een pijl uit een boog.

Hij heeft zeker het een of andere verdachte geluid gehoord.

Het is wel rustig het roodborstje in de buurt te hebben, dat is een wacht, die zijn post nooit verlaat. St. — roept hij daar ginds niet! Tiet, tiett, waarschuwt hij en pi, pii, piept hij. Er komt bepaalt iemand aan. De specht houdt op met hakken en fluit even — st., st. — de duiven koeren niet langer, de eekhoorn kruipt tegen den stam aan en maakt zich zoo klein mogelijk, als wilde hij zich den schijn geven een uitwas van den roodbruinen dennestam te zijn. En nogmaals roept het roodborstje sii, sii; een vos is het stellig niet, misschien een havik of een mensch... De adem hokte in haar keel... ja, het is de mensch, de mensch gaat door het bosch. In alle boschjes zwijgt het getsjilp, de lucht en de kronen der boomen zwijgen, het gras en het kreupelhout zwijgen. Alle boomen trillen, bladen en takken schudden en beven; als verlamd van schrik verstoppen zich de kleine vogeltjes in de dichtste, donkerste plekken der takken, veldmuizen en ratten hollen in de grootste haast hun verborgen gaten binnen en onbeweeglijk liggen alle kruipende dieren op den grond. Alles is stil, alles houdt bevend den adem in — de mensch gaat door het bosch!

Nu weerklinken zijne stappen daar ginds op het pad — licht en sluipend, maar toch nog zwaar genoeg om afgevallen bladeren en takken te doen knappen en ritselen. Zij komen vlug nader — een duif vliegt op, met de vleugels kleppend als teeken van vertrek en de anderen volgen en verdwijnen tusschen de boomen. De korhen is zwaar en onhandig; het vliegen valt haar moeielijk, maar het gelukt haar ten slotte nu, toen de stappen vlak bij zijn; — met veel inspanning en leven gaat zij omhoog en roept de kleinen toe, stamelend van angst: „ko — ko — kom, kom, kom!” Een paar volgen haar, de anderen vliegen verschrikt naar alle kanten; „voor-zichtig!” roept de moeder, „lieverds, lieverds, voor-zichtig.” Angstig kijkt zij achterom, dan vliegt zij het bosch in en zijgt eenige vleugelslagen van daar tusschen de heidestruiken neer.

Een tijdje blijft ze daar zitten zonder een vleugel te verroeren. Zij luistert slechts, luistert en durft nauwelijks ademen. Het is nog steeds stil om haar heen; geen voetstappen weerklinken langer, maar het gevaar is toch nog niet voorbij; dan zou het roodborstje dat stellig gezegd hebben. Voorzichtig kijkt ze om zich heen, maar geen der jongen is te zien. Als ze zich nu maar goed schuil houden en niet te vlug te voorschijn komen. Ze hebben nog zoo weinig meegemaakt in hun leven.

Juist terwijl ze daarover zit na te denken en luistert, hoort zij een geluid bij de kolenbrandershut — een gedempt, angstig gefluit. Zouden dat misschien al een paar van de kleintjes kunnen zijn... Ja, het wordt herhaald, het is zeker een der haantjes. Het helpt ook niets of men hen tot voorzichtigheid aanspoort. „Hu-u, hu, hu, u, u,” klinkt het keer op keer. Het korhoendermoedertje kruipt eenige stappen vooruit, blijft staan en luistert. „Hu-u-u!” klinkt het opnieuw heel zacht. Daarop antwoordt zij halffluid en nog stamelend van angst, „ik ko-om, ik ko, o, om!” en begeeft zich op weg door boschjes en struiken. Langzaam komt ze vooruit, zoo dicht mogelijk drukt zij het lichaam tegen den grond, strekt den hals uit en zoekt om zich heen, nu en dan een antwoord kakelend. Plotseling blijft ze opnieuw onbeweeglijk staan; het is vreemd, soms herkent zij de stem niet; ze is iets te grof of iets te fijn. Maar toch moet het een kleine korhoen zijn; in het heele bosch is geen andere vogel, die zóó fluit en de vreemde klanken komen zeker door den angst. Wanneer zij zich daarvan overtuigd heeft, begeeft zij zich opnieuw op weg en antwoordt duidelijker op de roepstem.

Weldra hoort ze dicht bij zich een geritsel in de struiken; dat zullen waarschijnlijk een paar der kleinen zijn, die het signaal ook gehoord hebben en op weg naar de hut zijn. Zij keert zich in die richting en heft zich langzaam op. Ja juist, daar ziet zij een bruin gespikkeld lichaam tusschen het groen, dat is een hennetje en daar is een andere, hij is zwart met donkerblauwe schakeeringen, mooi is hij, met de bloedroode vlekken boven de oogen. Het is de jongste der haantjes — het evenbeeld zijns vaders. Zij knikt hun toe „voor-zichtig”, en ze knikken terug en kruipen alle drie langzaam verder. Nu voelt het korhoendermoedertje zich kalmer, het gevaar schijnt eindelijk geweken en weldra zullen ze weer allemaal bijeen zijn in het oude nest.

Daar knalt een schot door de stilte — en nog een. — Het weerkaatst in de bergen, het ruischt door de kronen der boomen en een blauwe wolk zweeft over de kolenbrandershut.

Het moedertje wordt plotseling stil, zinkt ineen en drukt zich zoo diep mogelijk in het mos. „Berg je, berg je” roept ze halffluid tot de naastbijzijnden.

Maar het was te laat. Daar vliegt er een op — de kleinste haan — en daar een hennetje. — Beide gaan een eindje omhoog — dan weerklinken opnieuw twee donderende schoten... en ze vallen dadelijk ter aarde, zwaar en stijf als steenen.

De korhen is duizelig en wil juist zelf opvliegen, ze is geheel in de war en weet absoluut niet wat ze doet. Daar hoort ze nieuwe geluiden uit de keet en blijft onbeweeglijk liggen; het is een luid gelach en een paar harde stemmen roepen en praten. Eerst naderen zij en ze verwacht elk oogenblik ontdekt te worden; dan verwijderen zij zich weer, klinken steeds zachter en smelten ten slotte samen met de stilte van het bosch.

Nu blijft ze lang liggen, nu gelooft zij zelfs de stilte niet meer. Zij gevoelt zich moe en zwaarmoedig, geen geritsel weerklinkt in de struiken, misschien is ze alleen overgebleven, Het is maar 't beste niet te veel te verwachten.

Maar na eenigen tijd klinkt een kort en schuchter getsjilp in de stilte. — „Si, si — kom hier, kom hier!” klinkt het. Het is het roodborstje. De korhen ontwaakt als uit een zwaren slaap; nu kan men weer rustig zijn, overal hoort ze ritselen en kraken, in het gras, in de toppen der boomen, in de heide, in de boschjes en tusschen de heidestruiken. Een sprinkhaan speelt weer op zijn viool, het eekhoortje kijkt langs den stam te voorschijn, smakt

Foto Aug. F. W. Vogt.

HET KASTEEL HORN. BINNENPLAATS MET HOOFDTOREN.

met de tong en neemt een nieuwen dennenappel. De specht komt aangevlogen en begint weer op den stam te hameren.

Het duurt niet lang vóódat het moedertje weer in de heide bij de beek ligt. Maar nu heeft ze nog slechts twee kleintjes bij zich. Hoe ze ook zoeken en lokken, kakelen en fluisteren, de anderen zijn en blijven weg. „Dat liep slecht af”, zegt de eekhoorn. „Het doet me verdriet voor je”. „Dank je” antwoordt het moedertje somber. Dan ziet ze de kleinen aan met een blik die zoo veel barsch is als bedroefd en zegt: „maar wie heeft gefloten — was het een van jullie, zeg het dan maar”.

De kuikens zwijgen, maar de eekhoorn antwoordt in hun plaats.

— „Nu vergis je je, moedertje. Dat was geen korhoen die floot. Het was een mensch. Ik zag zelf hoe hij achter een boschje op de loer lag en zijn mond spitste; ik zag uw kleintjes ook dichterbij komen door de hei en had ze zoo graag willen waarschuwen, maar ik durfde werkelijk niet. Zooals je weet is een ieder zich zelf het naast”, zegt de eekhoorn en begint opnieuw aan zijn dennenappel te knabbelen.

— „Stakkers”, kakelt het moedertje voor zich heen en zij ziet het pad af. Misschien zou het den mensch goed gedaan hebben als hij dien blik opgevangen had.

Naar het Zweedsch van KARL ERIK FORSSLUND.

ZOMERMIDDAG.

Ik luister naar het suizen van den luchten zomerwind,

Die zachtkens zoevend door der boomen top komt zuchten; Wijl hier in 't stille bosch, zoo ver van menschgeruchten.

Onttoogen aan het lijf mijn ziel zichzelf vindt.

Hoog boven langs de lucht in klaren, blauwen luister

Gaan staag op trage vlucht de zomerwolkjes voort; Slechts door der dennen kruin gaat lisp'lend windgefluister, Alom heerscht verder rust en stilte ongestoord.

Mijn oogen worden moe van 't turen in den hoogen,

Ze volgen gouden lichtglimp, glijdend langs de boomen... .

Straks sluipt de slaap zacht aan en sluit de loome oogen

En doet mij wonderzoet van zon en zomer droomen. G.

Foto J. Cannenburgh.

ZOMERLANDSCHAP.

BOTTERWEDSTRIJD OP DE ZUIDERZEE VAN
ZATERDAG 9 JULI. DE M.K. 51.

Botterwedstrijd op de Zuiderzee.

HET was vroeg in 't seizoen, dat ditmaal „Het Y” de jaarlijksche botterwedstrijd zeilen liet. Het motregende en druilig lag het Y 's morgens met zijn talloze schepen en booten onder de grauwe lucht, toen we om 9 uur afvoeren. Langzaam stoomden we op naar de Oranje-sluisen; in de verte blauwig-wasig lag de stad met hare torens en koepels, egaal silhouet tegen de wat grijzere lucht, terwijl bij de bocht aan de Houthaven, 'n Blauwpijper, wiens hoog silhouet zich tegen den grijzen nevelachtergrond afteekende, en door 'n klein sleepbootje binnengebracht werd, langzaam binnen de haven gleed. Achter en voor ons waren verscheidene jachten, die mede als toeschouwers van den wedstrijd, achter onze jury-boot aantogen, de „Meppel III”, groot en ruim genoeg om de gasten van „Het Y” en hare leden mede te voeren. Bovendien waren ook tot de Oranje-sluisen de zeilers zelf aan boord, die dáár op de bidders zouden overgaan.

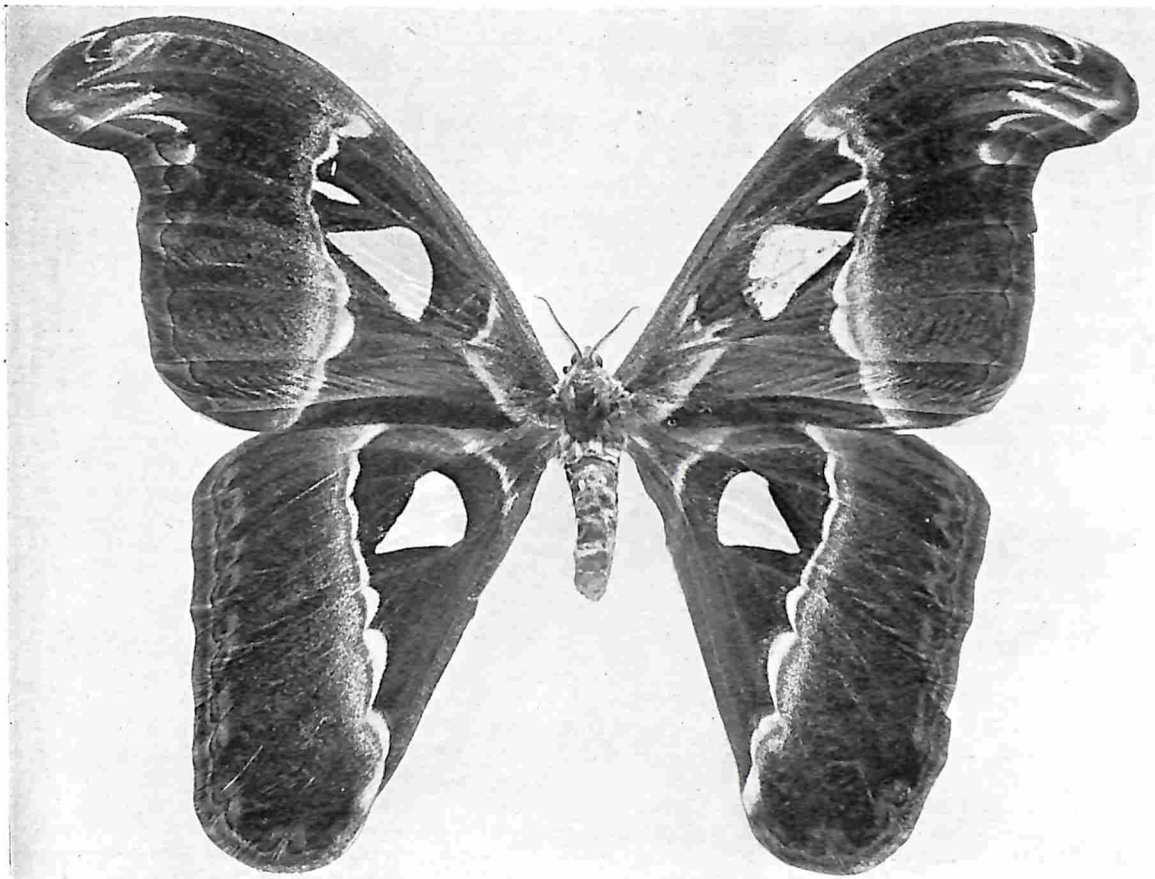

Foto B. Reekers. DE ATLASVLINDER (*Saturnia Atlas*). DE GROOTSTE VLINDER DER WERELD.

Daar het aantal deelnemers niet groot was, werden er slechts vijf bidders bemand.

De baan liep van de startlijn aan den vuurtoren van het Y, bezuiden om 'n boei op 't Muiderzand, vandaar benoorden om het eiland Marken, terug door de Gouwzee, waarbij de baken in de Gouwzee, aan bakboord moest gepasseerd worden, en vervolgens naar den vuurtoren van het Y en de startlijn terug, die nu voor finish diende. Het geheel over 'n afstand van 16 Engelsche zeemijlen.

Na de start was de Meppel III teruggestoomd; 't bleef flink waaien, en in de verte aan den horizon volgden de donkere bidders, omgeven door de zoo veel lichtere, witgezeilde jachten; 't was 'n heele flotillie die wonderlijk fijn, in de grijze water- en lucht-omgeving neergezet stond, en aanzeilen kwam recht op den IJ-vuurtoren aan.

Daar kwam de M.K. 10 als eerste aan, in 3 uur, 24 minuten, 35 sec.; de M.K. 36 als tweede in 3.25.36; de M.K. 51 als derde in 3.30.18; de M.K. 35 als vierde in 3.37.14; terwijl van de M.K. 155 geen tijd opgenomen werd, als vijfde, en deze was het nog wel, die als stuurman den winner van het vorige jaar had!

Aan boord werden door den heer E. H. Crone de prijzen uitgedeeld, de zeiltijden waren mooi, en er is knap gezeild. In opgewekten toon ging het gezelschap, met de mededingers weer aan boord naar Amsterdam terug, dat nat en grauw ons weer opnam in zijn midden. Toch hadden wij op zee mooie uren gehad, en wonderlijk veel genoten, van de mooie zeilpraestatie's en het schoone spel van licht en wolken over de zee, met de blauw-grijze kusten in 't verschiep. Vooral Marken. Met de kleine vierkante blokhuysjes, en z'n groene uiterwaarden, leek het te drijven op den wijden plas van de Zuiderzee, 'n vreemd eiland dat losgepoeld scheen van 'n ver land. T. S.

EEN VOORNAME FAMILIE.

WAT de Vogelvlinders en de Ridders onder de Dagvlinders, de Sphinxen onder de Pijlstaarten zijn, dat zijn de Nachtpauwoogen (*Saturnia*) onder de Spinners. Ze vormen den trots der familie, niet alleen door de grootte van hun lichaam, maar ook door hunne kolossale vleugels, hun fraaie teekening en de kunstige wijze, waarop ze zich een cocon spinnen, teneinde daarin te verpoppen. De Nachtpauwoogen zijn niet moeilijk van de overige Spinners te onderkennen. Ze zijn de reuzen onder hunne broederen, zooals den lezer zal blijken, als hij even de moeite wil nemen onze afbeelding te bezien. Zij geeft het duidelijk sprekend portret van den grootsten Vlinder der wereld, van den Atlasvlinder (*Saturnia atlas*), die in China en den Oost-Indischen Archipel voorkomt. Terwijl zijn lichaam een lengte van 37 m.M. kan bereiken, heeft hij soms een vlucht van 27 à 30 c.M. Fraaie en kolossale exemplaren van deze beroemde en deftige familie der *Saturnia*'s worden vooral in de tropische gewesten aangetroffen. Wanneer wij deze vlinders met aandacht bekijken, is het niet moeilijk te begrijpen, hoe ze aan hun familienaam gekomen zijn. Ze hebben op elken vleugel één vrij groote oogvlek, die ons onmiddellijk aan een pauw doet denken. Evenals bij dezen vogel is het man-

netje aanmerkelijk kleiner, maar fraaier geteekend dan het vrouwtje. De mannetjes hebben mooie, lang gebaarde sprieten, gelijkende op sierlijk gevende blaadjes; die van het wijfje zijn slechts getand. De oogen der *Saturnia*'s zijn naakt, terwijl de o-cellen ontbreken. Het zijn voorjaarsvlinders, voor zoover ze in ons land worden aangetroffen, en ze verpoppen zich in een spinsel op den grond, terwijl de pop overwintert. Toen in 't midden der vorige eeuw een ziekte vreeselijk huis hield onder de zijderupsen, trachtte men voor 't verlies vergoeding te vinden in de cocons van *Saturnia cynthia* uit Assam, *Saturnia pernyi* uit China en *Saturnia yama mahu* uit Japan. De meeste van de genomen proeven schenen niet mede te vallen, terwijl onze Europeesche *Saturnia*'s heelemaal niet gebruikt konden worden.

In ons vaderland worden slechts twee Nachtpauwoogen aangetroffen, n.l. de bruingele Tau-Vlinder (*Agia tau*) met lichtblauwe oogvlekken, die rondom zwart zijn met in het midden een witte, eenigszins T-vormige vlek, waarnaar de Vlinder zijn naam draagt. Hij wordt zeldzaam aangetroffen in de bosschen, vooral beukenbosschen, van Oostelijk-Gelderland, Limburg en Noord-Brabant. De groene rups, met geelachtig-witte

zijdestreepjes, heeft in haar jeugd vijf lange, beweeglijke doornen op den rug, terwijl zij later ongedoord haar weg door 't leven zoekt. Ze verpopt zich in een ijl spinsel tusschen 't mos. Meer algemeen wordt in ons vaderland de *Saturnia pavonia* aangetroffen. Het mannetje, met een vlucht van 50 à 55 mM. heeft bruingrijze vóór- en bruingele achtervleugels. Die van 't vrouwtje zijn lilagrijs. De oogvlek bestaat uit een zwarte kern, omgeven door een gelen en zwarten ring, waartusschen aan de binnenzijde nog een karmijnrood gezoomde, witte halve ring voorkomt. De zwarte rupsen, die later groen worden, zijn bezet met rozeroode of gele wratten, die korte stekels en lange stekelharen dragen. Ze leven aanvankelijk in een gemeenschappelijk spinsel op loofboomen, aardbeien, frambozen, rozen bramen, en verscheidene andere planten meer. In Augustus ongeveer spint de rups een peervormigen en perkamentachtigen cocon, wit of bruingeel met een buisvormig verlengsel aan de kopzijde, dat van binnen afgesloten is door een aantal kegelvormig bijeen komende, veerende spitsen, welke uiteenwijken bij het uitkomen van den vlinder en zich daarna weer sluiten. De pop overwintert, en er gaan wel eens twee à drie winters overheen, eer de vlinder in April of Mei te voorschijn komt. Soms ziet men hem nog in Juni vliegen, wanneer men hem namelijk in den nacht gaat zoeken. Alleen het mannetje treft men wel eens op den dag aan. Ter onderscheiding van andere leden der familie dragen beide een keurig wit halskraagje.

In pracht en kleurenrijkdom halen onze soorten echter niet bij de tropische, vooral niet bij den reus onder de vlinders, voorgesteld op onze afbeelding.

P. FRANSEN JZN.

Ouderdom van levende wezens.

DE tijden van Methusalem liggen al verre achter ons. Zelfs leest men niet meer van menschen, die den gezegenden ouderdom van anderhalve of twee eeuwen bereikt hebben. Als iemand het in onze dagen, onder vallen en opstaan, tot honderd jaar brengt, dan maken de dagbladen daar melding van, als van een groote zeldzaamheid. Mag men hieruit opmaken, dat de levensduur van den enkelen mensch afneemt, toch leert de statistiek, dat het menschedom gemiddeld langer leeft dan vroeger. Was de gemiddelde levensduur van den man eertijds 35, van de vrouw 38 jaar, thans zijn deze getallen 40 en 44 jaar. De levenskans van een vrouwelijk kind is ongeveer 3½ maal grooter dan die van een mannelijk, aan welke omstandigheid het mede te wijten is, dat het aantal vrouwen grooter is dan dat der mannen.

Men heeft opgemerkt, dat in landen met persoonlijke dienstplicht de sterftkans bij 't mannelijk geslacht afneemt tot het 14de jaar, daarna stijgt tot het 21ste, om stationnair te blijven, tot 't 27ste jaar en vervolgens weer te stijgen. Hieruit zou men de gevolgtrekking kunnen maken, dat gymnastiek, sport in 't algemeen, en militaire tucht daarop van invloed zijn; daar 't b.v. in Engeland, waar men wel een staand leger, doch geen persoonlijke dienstplicht heeft, niet opgemerkt is. Bij vrouwen is van 't stationnair blijven der sterftkans tusschen het 21ste en 27ste jaar geen sprake. Bij haar begint de stijging reeds met het 23ste jaar.

Het onderzoek naar den levensduur van dieren gaat, uit den aard der zaak, met groote moeilijkheden gepaard. Voor zoover zich dat uitstrekt over onze algemeen bekende huisdieren, gaat het nog wel. Minder gemakkelijk is 't waar te nemen bij de in het wild levende, die vaak in levensomstandigheden geplaatst zijn, waardoor 't onderzoek belemmerd wordt. Men moet daarbij betere voorzorgen in acht nemen dan die vrouw deed, welke op tachtigjarigen leeftijd een piepjongen papegaaï kocht, om te zien, zooals zij zeide, of die dieren honderd jaar oud kunnen worden. Had zij zoo lang geleefd, dan zou zij waarschijnlijk tot de verrassende ontdekking gekomen zijn, dat deze vogels soms anderhalve eeuw leven.

Van de zoogdieren bereiken de olifanten, volgens Dr. Korschelt, den hoogsten leeftijd, n.l. anderhalve tot twee eeuwen. Diezelfde geleerde meldt ons, dat regenwormen 10 en rivier-parelmossels 50 tot 60 jaar leven, terwijl de groote mossel 't wel tot een eeuw brengt. De bijenkoninginnen worden 5 en de mierenwijfjes 15 jaar. Onze groene kikvorsch haalde in gevangen staat 13 jaar en

deed dus onder voor zijne collega's de schildpadden, waarvan men den levensduur op wel drie eeuwen schat. Zeerozen in aquaria leven, zooals het onderzoek aan het licht bracht, 15, 20, 24 en 67 jaar.

Als bewijs, dat men om lang te leven, nu juist geen vegetariër behoeft te wezen, dienen ons de roofvogels; want de raven worden 100, de gieren 120 jaar en de valken brachten 't tot 164.

Veel minder bezwaar levert het op den ouderdom van veeljarige planten ten naastenbij te bepalen. Vooreerst kunnen de jaarringen ons daarbij helpen en in de tweede plaats weten wij soms zoo ongeveer den tijd, waarin ze geplant zijn.

Het bosch in de nabijheid van Garderen was eens de plaats, waar Willem III, Koning van Engeland, kwam jagen. Hij rustte dan uit onder 't loover van een eik, die nog heden ten dage de Koningseik heet. Afgaande op den ouderdom van het kasteel bij Ruurloo, dat reeds in de veertiende eeuw vermeld wordt als eene bezitting van het nu uitgestorven geslacht van Roderloo, moet de eik, bekend onder den naam van „den dikken boom”, al heel wat eeuwen getrotseerd hebben. Het slot Oosteinde, nabij Goes, behoorde tot de weinige goederen aan Jacoba van Beieren, het „ongelukkige Jacobje”, na het verdrag van Delft in 1428 overgebleven. Na allerlei lotswisselingen werd het in onze dagen gedegeerd tot een eenvoudige boerenherberg. In den hof, aan den muur, groeit een moerbezieboom, welke nog vruchten draagt, en die door de Gravin met eigen hand geplant moet zijn.

Genoemde boomen halen echter niet bij den Waringin of Indischen Vijgeboom, die met zijn luchtwortels naar omlaagschietende, geheele bosschen vormt. Niet te verwonderen, dat de Javaan hem godsdienstige eer bewijst. Op den berg Etna leeft een kastanjeboom, de „Boom der honderd Paarden” geheeten, omdat eens 100 ruiters onder zijn bladerdak beschutting vonden tegen de verzengende zonnestralen. Zijn merg is geheel vergaan, en in zijn hollen stam, die aan den voet een omtrek van 56 M. heeft, is een hut gebouwd, waarin zijne vruchten gebraden worden.

Naar berekening is een lindeboom van drie Meter diameter ongeveer 750 jaar oud. Nu groeit en bloeit in de Belgische provincie Namen thans nog een dergelijke kolossus van 9 M. middellijn. Een opening, die toegang geeft tot het binnenste, is 2 M. breed. Wij geven ieder nu eens te berekenen, hoe oud hij wel is. Toch moet deze boom onderdoen voor de beroemde linde te Neustadt in Wurtemberg. Deze holle reus, van meer dan 12 M. in omtrek, heeft zeven horizontale takken, welke ondersteund worden door 111 kolommen, waaronder 94 uit steen gehouden. Twee takken, loodrecht omhoog schietende, bezitten een lengte van 32 M. Zijn kruin heeft een omtrek van 333 M.; terwijl daarin een priëltje gemaakt is, verscholen tusschen

besseboompjes, die in de holten der takken wortel schoten. Naar men vermoedt, heeft deze reus 1200 jaar aan weer en wind tegenstand geboden. Alle hier genoemde boomen worden echter overtroffen door de geweldige pijnboomen in de vallei van Yosemite in Californië, in de Sierra Nevada of het Sneeuwgebergte. Deze woudreuzen dragen naar een beroemd Indiaansch Opperhoofd den naam Sequoia. Een der grootste, „de Grijze Beer” genaamd, wiens stam 11 M. middellijn bezit, is 100 M. lang. De onderste tak is nog 2 M. dik. De kolossus ligt ter aarde geveld. Op zijn stam wandelt men veilig voort als op een breeden weg, terwijl een rijtuig er zich met het grootste gemak over voortbeweegt. Uit zijn overschot heeft men berekend, dat hij een dikte van 13, een hoogte van 130 Meters en een ouderdom van 3400 jaar moet gehad hebben. Een andere Sequoia van 8 M. middellijn heeft men op 2 M. boven den grond afgezaagd en het platte vlak, daardoor ontstaan, als dansvloer gebezigd. Uit de jaarringen heeft men opgemaakt, dat hij 1300 jaar geleefd heeft, en dus al in zijne nadagen was, toen Columbus Amerika ontdekte. Eertijds hadden de Indianen de gewoonte de afgevalen takken en bladeren aan den voet op te stapelen en te verbranden, waardoor ze zeer geleden hebben. Eén dezer holle, geveld reuzen biedt zooveel ruimte in zijn binnenste, dat een man te paard met zijn hand het geblakerde gewelf kan aanraken.

Bij een zoo eerbiedwaardigen ouderdom als deze woudreuzen bereiken, verzinkt de levensduur van een mensch geheel in het niet.

P. FRANSEN JZN.

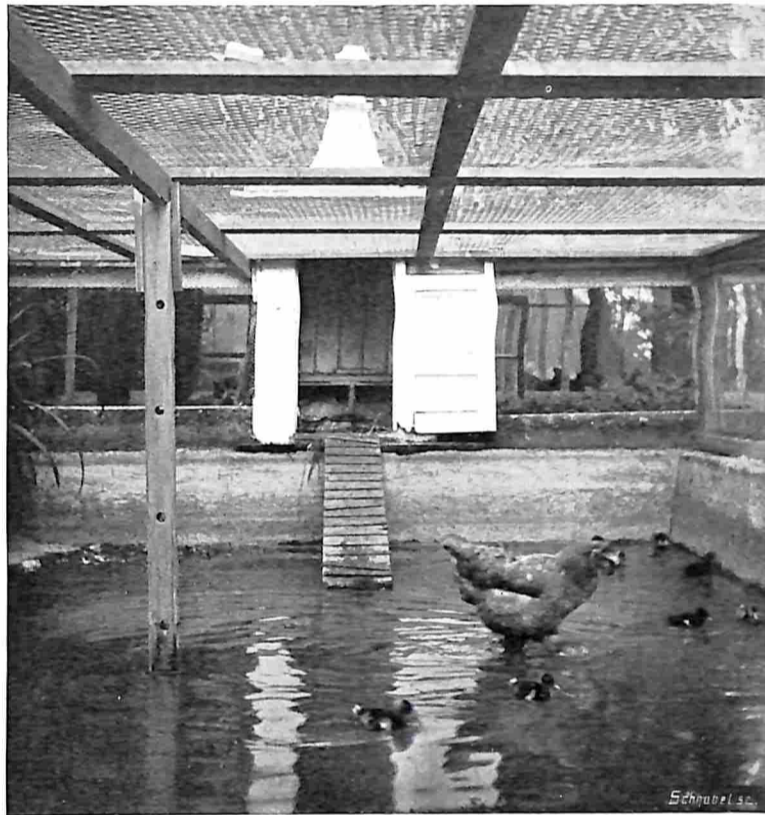

Foto N. Yff—Molenaar.

DAT EEN KIP EENDENEIEREN KAN UITBROEDEN, HEEFT IEDER ZEKER WEL EENS GEHOORD, MAAR DAT DE MOEDERLIEFDE VOOR DE PLEEGKINDEREN ZOO STERK TOT HAAR RECHT KOMT ALS BIJ BOVENSTAANDE KIP, DAT ZIJ HAAR KLEINTJES IN HET WATER VOLGT, IS ZEKER WEL EEN ZELDZAAMHEID. HET WATER IN HET VIJVERTJE WORDT DOOR DEN EIGENAAR OP PEIL GEHOUDEN, OM DE KIP NIET TE NOODZAKEN ZICH VERDER IN 'T ZWEMMEN TE OEFENEN.

SHANGHAI. NANKING-ROAD.

CHINA.¹⁾

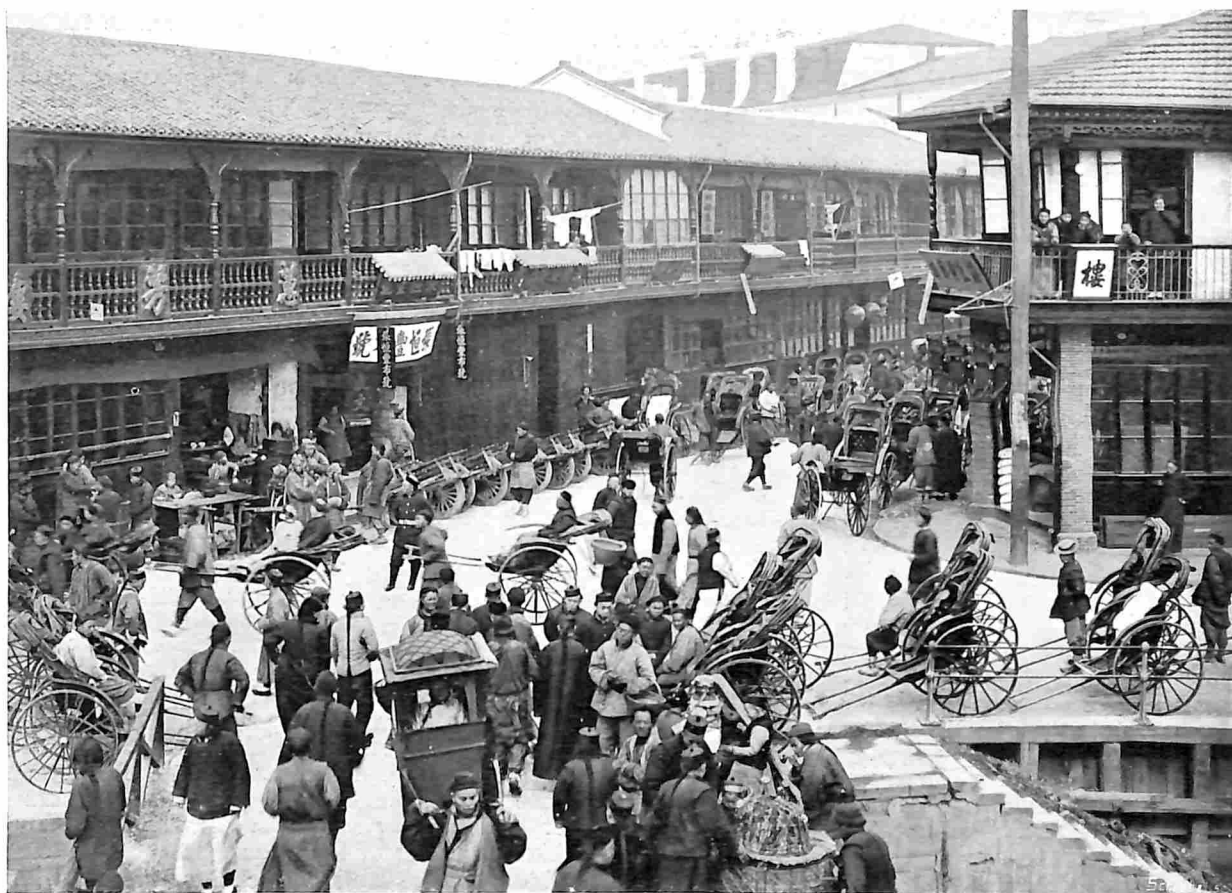
SINDS onheuglijke tijden heerscht in China een dynastie. Telkens en telkens ontwaakten wel republikeinsche begrippen, maar steeds wist men ze, zij het ook ten koste van veel bloed, te onderdrukken. De dynastie is als het ware saamgegroeid met de geheele historie en ontwikkeling van het volk, daarom blijft zij steeds overwinnares, hoe vele aanslagen

op haar ook werden gepleegd. Vroeger regeerde eigen bloed, totdat in de 13de eeuw de Mongolen, onder hun genialen veldheer-keizer *Genghis Khan*, de wereld bijna veroverden en ook China onderwierpen. *Genghis Khan's* kleinzoon, *Kubleikhan*, was de eerste keizer van het Chineesche rijk, die den drakentroon te Peking beklom.

Aan het Hof, door de fortuin zelfverblind, trad nu een tijdperk in van schandelijke bandeloosheid en degeneratie, waardoor het weldra den priester *Choo-Yuenchang*, die zijn priesterlijk ambt verwisselde voor den soldatenstand, gelukte de onderdrukkers te verdrijven en in het Mongolenland terug te slingeren.

Choo-Yuenchang werd de eerste keizer van de *Ming-dynastie*, waarvan men te Peking nog de graven vindt. Nog eenige eeuwen later — 1640 — werd China weder met geweld van wapenen onderworpen, ditmaal door de *Mandjoes* en nog immer voert deze stam de heerschappij des rijks. Vele gevaarlijke oproeren kenmerken deze nog bevestigde dynastie; denken we slechts terug aan den grooten *Taip in-opstand* van 1880 en herinneren we ons slechts de talloze revolutionaire „*Trias*”, sterke geheime genootschappen, steeds werkzaam om de *Mandjoes* te verdrijven. Nu wederom, na den dood des keizers en der keizerin-weduwe hebben we allen kennis genomen van de intrigues, die worden afgespeeld.

Een reuzenrijk, als China, bevat uiteraard zeer vele verschillende stammen; van een

SHANGHAI. STRAAT IN HET CHINEEZEN-KWARTIER.

gelijkmatige harmonische ontwikkeling en een cendrachtelijk samenstreven kan dus geen sprake zijn. In het Zuiden heeft men de *Puntley*, bij Amoy, de *Mandjoes* en de *Mongolen*, aan de *Yangtse*, de hoofdader, de eigenlijke Chineezers. Voorts heeft men nog den min geachten stam *Haka* en in het diepste binnenland een verwilderden, echter geheel in het Chineesche volk opgeganen *Jodenstam*. Al deze stammen, en ik noemde slechts de voornaamsten, hebben hun eigen taal. Ze kunnen elkaar niet verstaan, al neemt men ook bij allen die fluitende sisklanken en het sterk aanblazen der woorden waar. Wel komen overal de letterteekens overeen. Het zijn als het ware uiterst primitieve teekeningen van het bedoelde begrip. Voor elk woord is een afzonderlijk teeken. De gewone koelie kent er meestal eenige honderden, een voldoende aantal om hem straatnamen of uithangborden te doen ontcijferen, de geleerde heeft er vaak dertig-, soms veertig-duizend in zijn hoofd.

De militaire stand was tot voor nog zeer korten tijd slecht in aanzien. De militairen moeten loopen en lichamelijke arbeid verrichten. Dit is in strijd met het Chineesche begrip „deftig”. Het is voornamelijk zich te laten dragen en zich te vertoonen met zeer lange nagels, ten teeken, dat handenarbeid vreemd is. Bijzonder vaderlandslied is de Chinees bovendien volstrekt niet. Daarvoor is hij te materialistisch, in felle tegenspraak met zijn buurman uit Japan, die zich met blijheid ter dood wijdt, waar het de verdediging geldt van het oude Nippon. In den allerlaatsten tijd evenwel is een absolute en plotselinge verandering ten gunste van de militaire stand ingetreden. Men beseft, dat de verbetering van het leger eene gebiedende noodzakelijkheid is, ten einde een houdbaar standpunt in te nemen tegenover Japan en Europa. Ja, thans gaan de zonen uit de vermogendste geslachten in het leger en vaak wordt hulp van vreemde Consuls ingeroepen, ten einde de zonen als cadet geplaatst te krijgen te *Kanton* of te *Tokio*, waar ook eene opleiding voor Chineesche officieren is.

Hoewel de wetenschap bij de Chineezers in hooge eere staat, misschien hooger dan bij eenig Westersch volk, hebben hunne studievakken toch meest alle filosofische kleur. Het meer mathematisch deel der wetenschap heeft niet zoozeer hunne sympathie. Intusschen is in de laatste jaren eene groote komende omwenteling ook daarin voelbaar, maar in China gaat alles met een hartslag, die wellicht op $\frac{1}{100}$ der onze te stellen is.

Vergeten we echter niet, dat China in waarheid de eerwaardige leermeesteresse is geweest van het geheele Oosten. Toen wij Westelingen nog in dierenhuiden rondliepen en nog niet het geringste begrip hadden van datgene, wat men later onze beschaving noemde, was China reeds sinds een tijd, die zich in de vergetelheid verliest, een dynastie, betaalde men er met chèques, had men er een banksyteem., bestond een zeer geordend maatschappelijk openbaar leven en een hoogst patriarchaal familielevens. China was het Hemelsche rijk. Het ligt in het midden van de aarde en alles daarbuiten was het gebied der barbaren, der nietswaardigen. Zoo dacht men en zoo denkt men feitelijk nu nog. De godsdienstige begrippen, die in dat Hemelsche Rijk heerschen, worden vooral saamgevat in de beginselen van het *Confusianisme*.

Confusius, *Mencius* en *Laotze*, die het *Taoïsme* predikten. Zij waren de drie grondleggers der Chineesche zedenleer. Hunne leerstellingen met die van het *Boeddhisme* vinden er een vruchtbaren bodem en de practijk bewijst tevens, dat de oude draken- en demonenleer niet nagelaten heeft het een ongelooflijke hoeveelheid bijgeloofs-ideeën te legateeren.

Hoewel de drie hoofdpredikers natuurlijk onderling nogal verschillen, stemmen ze hierin toch alle overeen, dat de vereering der voorouders behoort tot de eerste plichten. De vader, zegt Confusius, is de stichter van het kiemende leven en moet daarom door den zoon geëerbiedigd worden. Na des vaders dood zal de zoon hem elken dag gedenken; zoo zal de kleinzoon zijn vader en zijn grootvader blijven eeren — maar het meest toch zijn vader. Naarmate de tijd telkens en telkens aan jongere geslachten het leven schenkt, zal de gedachte aan de oudste der voorouders, aan den langst overledene verbleeken, tot eindelijk de herinnering aan hen geheel verdwijnt en ze opgaan in den stroom der vergetelheid. Ze zijn dan weer teruggekeerd tot de moeder — de aarde. Zoo is de vereering des vaders, de bron waarin alle andere goede daden hunne oorsprong vinden. De Chineesche graven hebben alle eene baarmoedervorm, om op den oorsprong te wijzen. De Chinees moge een ernstig filosoof zijn, menschlievend is hij niet. Integendeel, wreedheid

behoort tot de algemeene ondeugden. De straffen, die nu nog worden toegepast, zijn voldoende om iemand de haren te berge te doen rijzen. Met menschenlevens wordt zeer lichtvaardig omgesprongen. De beul te Kanton, dien ik, aldaar vertoovend, ontmoette, en die Engelsch sprak, toonde mij zijn zwaard, een breed slagmes, en beweerde er reeds 4000 te hebben onthoofd. Hij nam eene edele houding aan en beschreef een vervaarlijken kring met het zwaard in de lucht. „Only one shot”, lachte hij. Als ik hem 10 dollar wilde betalen, was hij bereid op staanden voet een der velen in petto zijnde veroordeelden voor mijne oogen te onthoofden. Ikdankte vriendelijk voor het mijtoegedachte genot. De man keek me na of hij wilde zeggen: „Jou hals is er ook best voor.” Willen we vluchtig de algemeene karaktertrekken aangeven, dan moeten we verklaren dat onze gele buur zeer ijverig en zeer

CHINEESCHE VROUW OP STRAAT.

Willen we vluchtig de algemeene karaktertrekken aangeven, dan moeten we verklaren dat onze gele buur zeer ijverig en zeer

CHINEESCHE KOELI'S MET REGENMANTELS.

vlug van bevassing is, dat hij groote energie bezit en ook vooral in de betere standen uiterst vormelijk en diplomatisch weet op te treden. Oneerlijkheid kan men hem ook niet bepaald ten laste leggen. In dit opzicht wint hij het van den Japanner, maar in zijn nadeel valt de beoordeeling zijner vaderlandsliefde uit. Wreedheid, ontucht, materialisme en onzindelijkheid, ziedaar de hoofdgebreken. De vrouwen zijn er niet veel meer dan willooze genotsmiddelen der mannen. Het overgrote deel beweegt zich op mismaakte voetstompjes en is gedoemd tot de meest onteerende leefwijze.

De communicatie-middelen zijn, zoodra men in het binnenland komt, ongelooflijk slecht. In de havensteden daarentegen is alles reeds geheel ver-Europeescht. *Shanghai*, waarvan we hier eenige afbeeldingen geven, noemt men het Parijs van het Oosten. Er zijn Fransche en internationale settlements. Breede straten heeft men er en boulevards. Prachtige gebouwen verheffen trots hunne voorhoofden van arduin. Kolossale mode- en kunstmagazijnen werpen een verblindend licht op de met equipages en automobielen bereden *Nanking-road* of *Bull*. Reusachtige hotels treft men er aan. Engelsche, Fransche, Duitsche clubs vereenigen hun talrijke leden. Sportterreinen en renbanen schenken vooral aan de Engelschen het hun meest onontbeerlijke genot. Amerikaanse demi-mondaines rijden u in hare victoria voorbij. Een groot corps Europeesche volontiers, bestaande uit de drie wapens, houdt geregeld oefeningen en zorgt voor de veiligheid der bewoners. Stoombrandspuiten staan steeds gereed en keurige Europeesche politie-agenten wijzen u den weg. Grenzend aan de Europeesche wijk heeft men de oude Chineesche stad.

CHINEESCHE DAME UIT DEN HOOGEN STAND.

Stel u voor: een onnoemelijk aantal kromme en uiterst smalle steegjes, die op de meest grillige wijze in elkaar loopen en hier en daar eindigen in een klein, vies plaatsje of pleintje, waar juist ruimte genoeg is voor een tempel met een paar gekleurde, reusachtige afgodsbeelden er voor. Elk dezer stegen bestaat uit twee rijen van aaneengeschakelde shops (winkels).

Zoo'n shop ziet er als volgt uit: Een huis zonder verdieping er op, zonder voormuur, ramen of deuren, dus een soort kraam van steen.

Afsluiten kan men de woning niet, daarom gaat 's avonds om tien uur de toeganspoort van de steeg dicht, terwijl alle bewoners op goed vertrouwen in elkaar zich ter ruste begeven.

's Morgens om 5 uur wordt de poort weer geopend.

Achter den eigenlijken winkel is een klein woonkamertje, waarin het traditioneele huistaar tot vereering der voorouders. Boven door een luik kan men op een soort vliering komen, die tot pakhuis dient. De Chineezzen zijn echter altijd in de shop. Daar zitten ze openlijk met elkander te eten met hunne stokjes, daar worden hunne hoofden kaal geschoren, hun vlecht in orde gebracht, daar lezen ze de courant of staan allerverschrikkelijkst tegen elkander te schreeuwen. Gesloten woningen zijn er dus in het geheel niet. De Chineezzen, die geen shop hebben, wonen meest buiten. Hier hebben we werkelijk een eeuwigdurende kermis. Aangehaapt door duizenden startdragers en onder de muziek van een onverstaanbaar adakadabra vervolgt de Europeaan meest in een draagstoel zijn tocht. Hondenslagers, lantaarnmakers, koperwerkers, ivoordraaiers, juweliërs, wisselkantoren, vederwerkers, emaillewerkers, zijdespinnerijen, timmer-

lieden en honderd andere soorten van shops of werklieden wisselen elkander af. Om de 50 à 60 M. gaapt een donker hol. Dat is een open plekje om het vuil in op te hoopen. De varkens, kippen en honden amuseeren zich hier opperbest. Bij het passeeren van een anderen draagstoel komt aan het geschreeuw haast geen einde, want de passage is uiterst nauw.

Het meest eigenaardige is, dat men zoo in deze zich in de vergetelheid verliezende stad het gevoel van een oneindig verleden verkrijgt. Het is bijna eene zekere zwaarmoedigheid, die zich van ons meester maakt, als het gevolg van het besef onzer minimale kennis van het leven en de ziel onzer medemenschen. Daar ligt een wereld op zich zelf, daar leven, strijden, sterven, miljoenen en miljoenen menschen, die onze *meerdere*n in alles zijn geweest, die van een geheel andere beschaving zijn dan wij, die eene filosofie van groote diepte en wijsheid bestudeeren en van wie wij zoo telescopisch ver'af staan. China doortrekken en China zien is hoogst interessant, maar ik geloof, dat al woonde men er zijn gansche leven, de scheidsmuur tusschen dit en ons ras nooit weg zou vallen en wij nooit een *zuiver* beeld van hun innerlijk bestaan kunnen verkrijgen.

A. V.

1) De Heer Albert Vogel, onze bekende voordrachtskunstenaar, heeft voor „Buiten” een serie artikelen afgestaan, waarin hij de indrukken en lotgevallen van zijn groote kunstreis naar Indië, Japan, China, enz. beschrijft. RED.

ZOMERNACHT.

Ranke-slanke berkeboomen
even douwe-deinen..
Zacht bewogen
overtogen
door het mane-schijnen.

Late vogel in het loover
zingt zijn blij wijsje over..
turelutuit
't keeltje uit,
juichend buigend fluitgeluid..

Berkeboomen .. vogelij..
avondstille en maneschijn,
wonder voelend, sta ik stil,
niets bedoelend, zonder wil.

S. G. REDDINGUS—
V. HARLINGEN.